

15 באוגוסט, 2018

חוות דעת פסיכיאטרית

זילפה יונתן, ת.ז. 043377233

ביום 06.08.2018 בדקתי את זילפה יונתן. הבדיקה נערכה במטרה להעריך את מצבו הנפשי בקשר לתקיפת שגרירות ישראל במצרים בתאריך 09.09.2011, בה היה מעורב בתפקידו כסגן קב"ט.

ואלה פרטי הכשרתי וניסיוני המקצועי: בוגרת בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית בירושלים, בעלת רישיון לעסוק ברפואה מספר 12094, בעלת תואר מומחה בפסיכיאטריה מספר רישיון 007165. מנהלת מחלקה בבית החולים "טלביה" בין השנים 1990-1996, מנהלת המחלקה במרכז לבריאות הנפש "כפר שאול" בירושלים בין השנים 1996-2009, בותנת מוכרת מטעם המועצה המדעית להכרה בתואר מומחה (שלב ב' בפסיכיאטריה) החל משנת 1995, מרצה בכירה קלינית בחוג לפסיכיאטריה של האוניברסיטה העברית משנת 1997. שימשתי משנת 2007 עד 2016 כיו"ר ועדת הלסינקי של המרכז הירושלמי המשותף לבריאות הנפש בירושלים.

קבלת אות מפעל חיים במאי 2012 על תרומה ייחודית לקידום הפסיכיאטריה מטעם האיגוד הפסיכיאטרי בישראל.

כיהנתי בעבר כיו"ר ועדת הוראה בפסיכיאטריה – בית חולים "טלביה", יו"ר ועדת הכנת בחינות גמר לסטודנטים לרפואה של האוניברסיטה העברית, בית החולים "הדסה", ירושלים, יו"ר החוג לפסיכיאטריה בבית"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית בירושלים, יו"ר ועדת לימודי המשך למתמחים בפסיכיאטריה באזור ירושלים, יו"ר סניף ירושלים של איגוד הפסיכיאטריה בישראל.

חוות דעתי נסמכת על הבדיקה הפסיכיאטרית שערכתי ועל עיון בתיעוד הרפואי שהועמד לרשותי:

1. 04.12.2016 אישור רפואי שיועד לוועדה רפואית, ד"ר אנטולי קריינין.
2. 27.12.2017 אישור רפואי, ד"ר גדי כהן – רפפורט. ניתן על סמך שתי בדיקות פסיכיאטריות מהתאריכים 10.10.2011 ו-18.10.2011.
3. 01.04.2018 חוות דעת פסיכיאטרית מטעם פרקליטות מחוז ירושלים, ד"ר גד כהן רפפורט.

וזו חוות דעתי:

תולדות: יונתן זילפה, ת.ז. 043377233, נשוי ואב לשלוש בנות בגילאים שש, חמש ושנה.

יונתן הוא יליד ותושב בית שאן. שנת הולדתו 1981. אביו עבד כמסגר עד שנפצע בתאונת עבודה בנופלו מגובה, סובל מבעיות לב. אמו עובדת במטבח קיבוץ ניר דוד. יונתן הוא הבן היחיד בין ארבעת ילדי המשפחה, אחות בכורה ושתיים צעירות ממנו.

התפתחותו מתוארת כתקינה, ללא קשיים כלשהם במישור נפשי. היה ילד ונער חברתי, למד וסיים יב' כתות באורט בית שאן במגמת מנהל וכלכלה, עם בגרות מלאה.

שירת בצבא ביחידה קרבית מובחרת כלוחם וכמפקד שאינו קצין, כולל שנה בקבע. סיים את שירותו בשנת 2003. לאחר מכן עבר מיונים כדי להתקבל כאיש ביטחון במשרד ראש הממשלה והתגייס לאגף האבטחה בשב"כ. עבר קורס אחיד למאבטחים. שירת כמאבטח במספר ארצות חו"ל, באל-על, בשגרירויות ובקונסוליות ובארץ ביחידה לאבטחת אישים.

בשנת 2009 הכיר את אשתו – חופית – לה נישא והחליט לעבור לעבודה קבועה יותר ובמקום אחד. לשם כך עבר קורס קב"טים לשם הצבתו בשגרירות חוץ אליהן יוכל לצאת עם משפחה.

במאי 2010 נישא. לאחר מכן הוצב לשליחות בקהיר לשם יצא עם אשתו. שימש בקהיר כסגן קב"ט של השגרירות. שליחות זו הסתיימה באירוע אלים ומסכן חיים בספטמבר 2011.

האירוע: התקופה שקדמה לאירוע הצטיינה באי שקט פוליטי - "אביב העמים". תקופת השלטון של מובארק, שהייתה נוחה לשגרירות ישראל במצרים, הסתיימה. מובארק נופל ומוקם שלטון צבאי.

יום האירוע היה יום מתח בקהיר ותוכננה בו הפגנה שכונתה "הפגנת המיליון". ההפגנה התארגנה כתגובה לאירוע בטחוני שאירע בכביש באר-שבע אילת, בו נהרגו אזרחים שנסעו באוטובוס, וצה"ל, במרדף אחר המחבלים הרג ככל הנראה, מספר חיילים מצריים בטעות. אי השקט בקהיר, מטבע הדברים, עורר במאבטחי השגרירות דריכות גבוהה, כוננות וחרדה.

ביום האירוע, ה-09.09.2011, יונתן עלה למשמרת עם שני מאבטחים ושלושה עובדי שגרירות, יחד שישה איש. המשמרת אמורה הייתה להתחיל ביום שישי בבוקר ולהימשך עד ערב שבת. יונתן היה מפקד המשמרת. כל השישה עלו לשגרירות שמוקמה בבניין רב קומות, בקומות 17, 18, 19. הקומות מתחת לקומה 17 שמשו מגורים לאזרחים.

"הפגנת המיליון" החלה כשהמון מצרי זועם הקורא לנקמה מתקדם לעבר בנין השגרירות שהיה מוקף בחומה שנבנתה קודם לכן לשם הגנה. המפגינים החלו להפיל את החומה בפטישים (לכן נקראה גם הפגנת הפטישים). ההפגנה הפכה אלימה וסוערת יותר ויותר משעות הצהריים. המצב הלך והתמיר, יונתן וחמשת האנשים שאתו, היו נצורים בקומה ה-17 של הבניין, כשמצרים מטפסים על הבניין ומכים בחלונות, והנצורים, ויונתן בראשם, מנהלים עמם קרב. לדברי יונתן, מטרתו הייתה להרתיע ולהרתיק, לא להרוג. לשם כך השתמשו מכל הבא ליד: חומרי ניקוי, מים רותחים, מטפי אש וכן בירי. היה ברור ליונתן ולכל הקבוצה שהם מאוימים עד מוות, ובמקרה של חדירה, סופם הריגה בלינץ.

אימת המוות הייתה גדולה. יונתן נפרד בלבד מקרוביו ומהחיים, כתב לאשתו הודעה "שהוא אוהב אותה" ולאחד מחברו אמר לראשונה שאשתו בהיריון וביקש שישמור עליה ועל הוולד. מספר שביקש אישית מראש הממשלה להודיע להוריו על מותו, וידע בבירור שהבת שלו שתיולד, לא תזכה לאב.

תוך כדי המאבק והלחימה על החיים, היה יונתן בקשר אלחוטי עם גורמים בכירים ביותר בארץ שניהלו קשר עם גורמים בצבא המצרי ובמשטרה המצרית בהתערבות ובאמצעות ממשל ארצות הברית. הלחימה בין שלושת המאבטחים וההמון המצרי נמשכה לאורך שעות, מתשע בערב עד שתיים וחצי בלילה לערך. היא התנהלה על החלונות, כשהוא רואה את הפנים של המצרים אותם הצליח להדוף באמצעות ירי שכוון במגמה שלא לפגוע באנשים כדי לא להלהיטם, שאז היה ברור שזה סופו וסופם של האנשים שתחת אחריותו. התקבלה בין אנשי הקבוצה החלטה להתבצר בחדר בקומה 19, חדר בו לא היו בקשר עם החוץ. לאחר התבצרותם בחדר זה, בינם לבין ההמון המשולחב הפרידה דלת אחת, שלמולם לא נפרצה.

בהתערבות בכירים בארץ ובחו"ל, וכן בעזרת רשויות הצבא ומשטרת מצרים, החל בחלוף שעות ניסיון חילוץ של הקבוצה. יודע היום, בדיעבד, שהצבא המצרי הציף את הרחוב בגז, כך שהם קיבלו הגנה. רק לפנות בוקר בוצע החילוץ.

יונתן ואנשיו ירדו במעלית ללובי הבניין, שם, באמצעות נגמ"שים וליווי משטרה הם הוצאו מהמקום. גם תוך החילוץ היו שלבים דרמטיים, הגם שההמון לא ידע שבנגמשים נמצאים ישראלים. מהנגמ"שים הועברו לגייפים בדרכם לשדה התעופה, ומטוס צה"לי פינה אותם לישראל. מטוס ישראלי אחר דאג לפנות את כל השליחים ובני משפחותיהם שהיו בקהיר באותה העת, ולהם צורפו אנשים פרטיים שהיו במקום והיה עליהם מידע.

המהלך אחר האירוע: אחר החזרה לארץ, משך כשישה חודשים, עבר תחקירים ושחזורים אין ספור של האירוע. יונתן ואשתו שהו כל אותה העת במלון בתל-אביב. יונתן קיבל חיזוקים ומשובים חיוביים על תפקודו המיטבי באירוע מגורמים ביטחוניים ומראש הממשלה.

נבדק פעמיים באוקטובר 2011 על ידי ד"ר גדי כהן, שעל פי אישורו הרפואי תיאר אז "סימפטומים פוסט טראומטיים משמעותיים עם קושי ניכר אובייקטיבי וסובייקטיבי לחזור לשגרת חיים תקינה." בגלל שלא היה נראה שיש מגמת שיפור בין הפגישות הוצע לו אז טיפול תרופתי אך הוא העדיף לא להתחיל בטיפול. יונתן סבר שחזרה לעבודה ולתפקידו כמאבטח תעזור לו לחזור לעצמו, עוד חשש שטיפול יפגע בו מבחינת עבודה וכן התרחק מטיפול מחשש לסטיגמה.

בשנים 2012-2014, קיבל תפקיד אבטחה בשגרירות ישראל בניקוסיה, מקום אותו מתאר כיחסית רגוע. לדבריו, בניקוסיה, הרגיש שמצבו הנפשי מתדרדר, החודרנות וההימנעויות גברו. היה אמור לשרת בניקוסיה שלוש שנים, אלא, שנפצע תוך אימון כושר בכתף, פציעה שדרשה טיפול רפואי שכלל ניתוח ושיקום. חזר לארץ בספטמבר 2014. בתקופת השיקום שעבר, מונה קב"ט מחליף, ובסופו של התהליך יונתן פוטר מתפקידו.

יונתן חש עצמו מושפל ונבגד על ידי המערכת שהתייחסה אליו בכפיות טובה ולא זכרה לו את האירוע הקשה שעבר בגבורה, דבר שצוין, ולא נתנה לו הזדמנות להמשיך לעבוד במערך הביטחוני.

לא עבד משנת 2014 עד מחצית שנת 2017. לא הצליח למצוא עבודה עקב מצבו הנפשי, חוסר הסבלנות והתפרצויות הזעם שלו. על הסימפטומים הפוסט טראומטיים הקשים מהם סבל ועדיין סובל, התלוותה תחושת אכזבה וקיפוח מהיחס אליו זכה מצד המסגרת אותה שירת נאמנה ותוך סיכון.

בשנת 2017, בעזרת אדם האוחז בתפקידים בכירים, שהכיר אתו בעבר, וידע את שעבר ועובר עליו, קיבל תפקיד של סגן קב"ט ברשות העתיקות, לאחר שעבר מכרז. לדבריו, מדובר בתפקיד שאינו הולם את כישוריו. מתאר פער בין הגדרת התפקיד והדרישות ממנו לבין תפקודו בפועל. הוא אוחז בעבודה זו בכוח ובתמיכה של אותו הבכיר, וחושש מאוד לעתידו ולמשרה שקיבל עם עזיבת אותו אדם העוטף אותו ועוזר לו להחזיק בעבודה. מדווח שהוא מחסיר ימי עבודה או מאחר עקב לילות קשים וטרופים לאחריהם הוא מתקשה לקום בבוקר.

בבדיקה: יונתן הגיע לבדיקה במועד, שיתף פעולה באופן מלא, תוך שמוסר שיש חלקים חסויים האסורים לדיווח. יש לציין שהיה נרגש מעצם הפגישה, מתוך חשש שהעלאת הנושא לפרטיו יגרור הרעה במצבו הנפשי. התקשה לשחזר את האירוע ולדבר עליו ולפרט מה עבר ועובר עליו, והעלה את חששו, שמא הפרעת הריכוז ממנה סובל תפגע בתיאור מצבו וסבלו. נכר עליו בבידור שהוא חווה את האירוע באופן אקטואלי

מבחינה נפשית-רגשית, רואה את הפנים "פרצופים" של ההמון העולה ומטפס על הבניין ומנסה לחדור לשגרירות דרך החלונות, ושומע את קולות ההמון ורעש עמודי החשמל וכלי הניגון ששברו את החומה.

מספר נקודות מעלות אצלו תחושות כבדות קשות במיוחד: תיאור ההמון שטיפס על מזגנים וחלונות וזרק לעברם בקבוקי תבערה ואבנים, מפגינים שהצליחו להגיע לקומה 17, ניסיון לפרוץ דלת המובילה לחדרי השגרירות (ללא הצלחה) והרגעים בהם דלת אחת הפרידה בין יונתן והמאבטחים לפורצים.

עונה, כתגובה לשאלה ישרה, "שלא היה לו זמן לפחד", לא הייתה לו כל אופציה אחרת, המוות מבחינתו היה בטוח, נפרד מהקרובים לו ומהחיים.

תוך תיאור וחשיפה דומע, אומר שאינו בדיכאון ומשתדל להיות מאופק רגשית, אך האפקט שלו ירוד, דיסטימי, נוטה לבכי. מנסה לעצור ולא להראות כלפי חוץ את מלוא קשייו, פן הדבר יובן כחולשה. מוסיף, שנמנע מדבר על האירוע ולשתף ברגשות גם משום שממילא איש לא יבין אותו וכן בשל סייגים של סיווג בטחוני.

יונתן סובל מאז האירוע מסימפטומים פוסט טראומטיים מובהקים. אינו משתף איש במחשבותיו, תסכוליו וייאושו. האירוע אינו עוזב אותו עד היום, הוא חי אותו ביום יום כאילו קרה אתמול.

הפך חסר סבלנות, עם התפרצויות זעם קשות בעיקר כלפי בני משפחתו, ומול אשתו חופית. התפרצויותיו מלוות בזעם ובקללות. חש נתק ביחסים עם חופית מכל הבחינות. המצב הגיע לכך שחופית התלוננה עליו במשטרה שהוא היה אלים כלפיה (דבר המוכחש על ידו, וגם היא חזרה בה מהתלונה), ומאשר שאכן התפרץ כלפיה בזעם "מטורף", אך ללא אלימות פיזית. השניים החלו בהליכי גירושין, שלדבריו אין דרך חזרה מכך, כאשר קיים מאבק על הבנות ויונתן נלחם לקבל משמרת משותפת.

יונתן סובל מאז האירוע מבעיות שינה קשות. אומר: הלילה האחרון בו ישנתי טוב היה ה-08.09.2011. קיימים חלומות סיזימיים בהם רואה "פרצופים" של המפגינים בהם נלחם שקופצים מול עיניו והוא נלחם בהם ומתעורר בבהלה תוך שמזיע. עוררות אסוציאטיבית מתעוררת עם כל דבר שמזכיר קטע מהאירוע, למשל, גדרות, סורגים, חומות, הרתחת מים בקומקום (כמו ששפכו על התוקפים), רעשים חזקים. בבדיקה הפסיכיאטרית שערכתי, הסורג בחלון חדר הבדיקה שנערכה בקומה גבוהה התזיר אותו לשלב הלחימה, הרגיש אי נוחות ומתח.

נמנע ככל שיכול מלצאת לאירועים, אפילו לאילו המשפחתיים וההכרחיים. נמנע מלצאת לקניונים, מתחמק וממציא תירוצים. נרתע ממקומות הומי אדם, מקומות סגורים, אינו יוצא עם הבנות למופעים. בים ובכינרת יודע על מקומות מבודדים לשם יכול לצאת.

לכל בית שנכנס, בודק קודם כל איך יוכל לצאת, דואג לשבת ליד פתח יציאה, רק לא להיות נצור/סגור שוב.

מתלונן כך שסובל מקשיים בריכוז, דבר שפוגע בו גם בעבודה. מסתובב עם דף ועט כדי לא להתבזות מול עובדים אחרים. מתאר עצמו כאדם חרוץ מטבעו, שאהב את העבודה ועליו להשלים היום עם 50% תפקוד. מודע לכך שאינו מה שהיה, הכול השתנה, כל דבר פעוט גורם לו להתפרצויות בבית ובעבודה. מרבה לעשן סיגריות. יש ריחוק ונתק מהכול, מאשתו, חברים ובני משפחה.

אין ביטויים פסיכוטיים, התובנה למצבו קיימת. מותיר רושם של אדם סובל הנמצא במצוקה נפשית.

דיון וסיכום: יונתן זילפה, נשוי ואב לשלוש בנות, בתהליכי גירושין, מתגורר בבית שאן ועובד מזה מספר חודשים ברשות העתיקות כסגן קב"ט.

התפתחותו מתוארת כתקינה, סיים 12 שנות לימוד במגמת מנהל וכלכלה עם בגרות מלאה.

שירת בצה"ל ביחידת עלית כולל שנה בקבע. התקבל לקורס מאבטחים בשב"כ.

הוצב כמאבטח בארצות חו"ל שונות, באל-על, בשגרירות ובקונסוליות, ובארץ ביחידה לאבטחת אישים. תפקידיו השונים דרשו נסיעות תכופות לחו"ל.

לאחר שנישא בשנת 2010, צורת החיים לא התאימה עוד לחיי משפחה בהתהוותה, והוא ביקש לעבור קורס קב"טים לאחריו הוצב בתפקיד סגן קב"ט בקהיר, כשאשתו עמו. הגיעו לקהיר בתקופה שקטה יחסית, שהשתנתה עם "אביב העמים" וחילוף השלטון לשלטון צבאי עם נפילת מובארק.

המצב הסלים אחר אירוע בכביש באר-שבע אילת, כשצהל, במרדף אחר מחבלים, פגע בחיילים מצרים, והמוני מצרים בקהיר הכריזו על קיום "הפגנת המיליון".

שגרירות ישראל הותקפה ביום 09.09.2011. יונתן היה ביום זה אחראי משמרת ועמו עוד שני מאבטחים ושלושה עובדי שגרירות. כל השישה היו בעימות ישיר תוך איום ממשי על חייהם כשהם נצורים ונלחמים בתוקפים מבעד לחלונות בכל אמצעי קיים, ונוהרים לא לפגוע בחייהם כדי לא לגרור להסלמה של האירוע.

יונתן היה במצב בו הפורצים היו במרחק של חלון או דלת שהפרידה ביניהם, וכבר נפרד מהיקרים לו, מתוך מודעות מלאה שלא יצא בחיים מהאירוע.

החילוץ היה אף הוא מסוכן, כשבהתערבות גורמים גבוהים ביותר ובינ-לאומיים הוצאו הנצורים נגמשים מבניין השגרירות לשדה התעופה, משם חולצו במטוסים ישראלים לארץ. בנפרד בני המשפחות ואזרחים ששהו בקהיר הוטסו לישראל.

כשישה חודשים היה בתחקירים חוזרים ובלתי פוסקים ששוב ושוב העלו את פרטי האירועים והקשו עליו מבחינה נפשית. לטיפול נפשי, פרט לפגישות בודדות אצל שני פסיכיאטרים לא פנה, חשש שהדבר יפגע בעבודתו כמאבטח. וזאת, למרות שסבל נפשית, ועדיין סובל, מסיוטים, פלשבקים, חלומות, מחשבות חודרניות בהם משחזר בפרטים קטנים את מה שעבר, חוסר שינה, התפרצויות זעם והתדרדרות הדרגתית ביחסים עם האישה, עד שלב בו הגיעו לנקודה של אל חזור.

יונתן קיבל תפקיד שלוש שנים בשגרירות ניקוסיה, תפקיד שנקטע לאחר שנפגע בכתף באימון כושר שהצריכה התערבות ניתוחית ושיקום. הוחלף, ללא ידיעתו על ידי קב"ט אחר, ופוטר.

כל המתואר גרר עמו משבר נפשי קשה ביותר, עם סימפטומים פוסט טראומטיים שצוינו לעיל ובתחושה כבדה של נבגד על ידי מערכת אותה שירת שנים. לכל אלו התווספה הפסקת עבודה של שלוש שנים עד 2017, שרק בהתערבות מכר קיבל עבודה שנחשבת בעיניו פחותה ונחותה מעבודותיו בעבר. הוא מרגיש שתפקודו ירד משמעותית בכ-50%. יונתן סובל מירידה בריכוז, מחוסר שינה אשר גם כשיישן אין מדובר בשינה רגועה, סיוטים ופלשבקים, חזרה לרגעים הקריטיים של אותו הערב, חודרנות חשיבתית לפרטים ולפרידה מאשתו שהייתה בהיריון, מחשבות מעיקות וחוזרות שבתו יכלה להיוולד ללא אב ולגדול ללא אב, מתעורר בבהלה ובהזעה. נמנע ממקומות הומי אדם וממקומות סגורים המעוררים בו מתח וזיכרון האירוע, משתדל להימנע גם מאירועים משפחתיים, דואג תמיד להימצא במקומות בקרבה לפתח יציאה, סובל מרעשים תזקים הגורמים לו לתגובות של עוררות יתר ולוקח לו זמן רב להירגע. תפקודיו החברתיים הצטמצמו עד להכרחי ביותר, קשריו הבין אישיים מועטים, איבד סבלנות, שמחת חיים, יוזמה ויכולת לעשות דברים כפי שעשה ואהב, סף הגירוי שלו נמוך והתפרצויותיו בבית גברו וגרמו לכך שאשתו הגישה תלונה נגדו במשטרה. השניים עומדים בפני גירוש ויונתן נלחם על זכותו למשמרת משותפת.

יונתן הדגיש שהוא חי עם רגשות מעורבים. מצד אחד " עשו אותו גיבור אחר האירוע" ומצד שני חש כעס ואכזבה מהמצב אליו נקלע ומחוסר הנכונות לעזור לו להתמודד עם תוצאות האירוע בחיי היום יום.

ד"ר קריינין שבדק אותו ב-05.11.2016 מתאר מחשבות חוזרות וחודרניות וסיוטי לילה עם תוכן הקשור לאירוע ומאבחן הפרעה נפשית פוסט טראומתית.

ד"ר גדי כהן בחוות דעתו, מתאר סימפטומים פוסט טראומתיים מובהקים של חודרנות, הימנעות, עוררות יתר ושינויים רגשיים וקוגניטיביים כאשר "לפני האירוע היה בעל תחושת ערך עצמי ומשמעות שאת מקומן של תחושות אלו תופסות תחושות כעס ובושה לצד אשמה על מה שהוא מעביר את משפחתו". ד"ר גד כהן העריך את נכותו הנפשית של יונתן זילפה הקשורה באירוע בשגרירות ישראל בקהיר בשיעור של 30%.

אין ספק שיונתן זילפה סובל מהפרעה נפשית פוסט טראומתית כשהוא ממלא אחר כל הקריטריונים הנדרשים לאבחנה זו ובנוסף, קיים רובד דיכאוני עליו הוא מנסה לחפות באיפוק רגשי. את נכותו הנפשית אני מעריכה ב-40% נכות נפשית קבועה, מאחר ועברו שנים מאז האירוע והסימפטומים התקבעו ולהערכתי אף הוחמרו, ובהתאם לתקנה 34 (ב) (4)-(5) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז - 1956.

תעודה זו ניתנה על-ידי לשם הגשתה כראיה לבית המשפט, והריני מצהירה בזאת כי ידוע לי היטב, שלעניין החוק בפילי בדבר עדות שקר תחת אזהרה בבית המשפט דין תעודה זו כשהיא חתומה על-ידי, כדין עדות תחת אזהרה שנתתי בבית המשפט.

ד"ר מנחם דורס
זמס' רשיון דורס
פסיכיאטרית
מ.ר.מ. 7165
12099/04